

CHOROBNÉ
ZNAKY A PŘÍZNAKY

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA

Karel Lukáš
Aleš Žák
a kolektiv

CHOROBNÉ ZNAKY A PŘÍZNAKY

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA

**Karel Lukáš
Aleš Žák
a kolektiv**

**218 znaků, příznaků a laboratorních ukazatelů
ve 163 kapitolách s prologem a epilogem**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **tretně stíháno**.

MUDr. Karel Lukáš, CSc., prof. MUDr. Aleš Žák, DrSc., a kolektiv

CHOROBNÉ ZNAKY A PŘÍZNAKY

Diferenciální diagnostika

Vedoucí autorského kolektivu:

MUDr. Karel Lukáš, CSc., prof. MUDr. Aleš Žák, DrSc.

Koeditoři pro obory:

MUDr. Pavel Diblík, MUDr. Radim Kaňa, Ph.D., doc. MUDr. Antonín Pařízek, CSc., MUDr. Irena Zrzavecká

Autorský kolektiv:

MUDr. Jakub Albrecht, MUDr. Soňa Argalácsová, MUDr. Alina Bagaliy, MUDr. Eva Balážiová, Ph.D., MUDr. Pavla Barvířová, MUDr. Petr Bušek, Ph.D., MUDr. Jan Bydžovský, MUDr. Radka Čapková, MUDr. Robert Donoval, MUDr. Viera Donovalová, MUDr. Magdalena Dušejovská, MUDr. Karel Dvořák, MUDr. Hana Faitlová, MUDr. Michael Fanta, Ph.D., MUDr. Jan Haber, CSc., MUDr. Radvan Hainer, MUDr. Petr Hrabák, doc. MUDr. Jan Jiskra, Ph.D., MUDr. Ivana Kainicová, MUDr. Radim Kaňa, Ph.D., MUDr. Martina Knappová, MUDr. Miroslav Kocík, MUDr. Pavel Kuthan, MUDr. Ing. Lukáš Lambert, Ph.D., MUDr. Alena Lambertová, MUDr. Karel Lukáš, CSc., MUDr. Jaroslav Macášek, doc. MUDr. Michal Mára, CSc., MUDr. Eva Meisnerová, MUDr. Jana Mengerová, MUDr. Jana Mišutková, MUDr. Magdalena Mráčková, MUDr. Michalis Palos, MUDr. Aleš Pernica, MUDr. Hana Petrášková, MUDr. Kateřina Písecká, MUDr. Lucie Rathová, MUDr. Markéta Svobodová, MUDr. Silvie Svobodová, MUDr. Eva Szabó, MUDr. Jana Šmalcová, MUDr. Miroslav Urbánek, MUDr. Hana Váňová, MUDr. Tomáš Vařeka, MUDr. Jan Vodička, Ph.D., MUDr. Petra Vrzáčková, doc. MUDr. Michal Zikán, Ph.D., prof. MUDr. Aleš Žák, DrSc.

Recenzenti:

prof. MUDr. Karel Horký, DrSc., FACP, FEFIM, prof. MUDr. Štefan Alušík, CSc.

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2014

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2014

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 5799. publikaci

Odpovědní redaktoři Mgr. Jan Lomiček a Mgr. Zuzana Lomičková

Sazba a zlom Jan Šístek

Počet stran 928

1. vydání, Praha 2014

Vytiskla tiskárna FINIDR s.r.o., Český Těšín

Kapitoly 4, 6, 10, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 26, 27, 34, 54, 55, 62, 63, 70, 73, 79, 83, 92, 102, 120, 133 byly podpořeny projektem MZ-RVO VFN64165.

Kapitoly 81, 148, 150 byly podpořeny projektem PRVOUK-P25/LF/1/2.

Kapitoly 9 a 38 byly podpořeny Univerzitou Karlovou, projekt UNCE č. 204024.

Autoři a nakladatelství děkují společnostem AbbVie s.r.o., FERRING Pharmaceuticals CZ s.r.o. a Merck Sharp & Dohme s.r.o. za finanční podporu, která umožnila vydání publikace.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění však pro autory ani pro nakladatelství nevyplývají žádné právní důsledky.

ISBN 978-80-247-5067-5

ISBN 978-80-247-9012-1 (pro formát PDF)

Obsah

Autorský kolektiv	XXI	2.6	Léčba	21
Předmluva – slova recenzentů k Chorobným znakům a příznakům	XXIII	3	Afázie	24
Předmluva – slova recenzentů k Chorobným znakům a příznakům 2	XXIV	3.1	<i>Kateřina Písecká</i>	
Předmluva – slova recenzentů k Chorobným znakům a příznakům – diferenciální diagnostice	XXV	3.2	Definice a klasifikace	24
Prolog k Chorobným znakům a příznakům	XXVI	3.3	Patofyziologie	24
Prolog k Chorobným znakům a příznakům 2	XXVII	3.4	Výskyt	26
Prolog k Chorobným znakům a příznakům – diferenciální diagnostice	XXVIII	3.5	Klinický obraz	26
1 Acidóza	1	3.6	Diagnóza a diferenciální diagnóza	27
<i>Petr Bušek</i>		4	Léčba	30
1.1 Definice a klasifikace	1	Afty	32	
1.2 Patofyziologie	1	<i>Karel Lukáš</i>	Definice a klasifikace	32
1.3 Výskyt	5	4.1	Patofyziologie	32
1.4 Klinický obraz	5	4.2	Výskyt	32
1.5 Diagnóza a diferenciální diagnóza	5	4.3	Klinický obraz	32
1.6 Léčba	9	4.4	Diagnóza a diferenciální diagnóza	33
2 Adynamie	10	4.5	Léčba	33
<i>Soňa Argalácsová</i>		4.6	5 Akromegalie	35
2.1 Definice a klasifikace	10	<i>Jana Mengerová</i>	Definice a klasifikace	35
2.2 Patofyziologie	10	5.1	Patofyziologie	35
2.3 Výskyt	14	5.2	Výskyt	35
2.4 Klinický obraz	14	5.3	Klinický obraz	35
2.5 Diagnóza a diferenciální diagnóza	14	5.4	Diagnóza a diferenciální diagnóza	36
		5.5	Léčba	37
		5.6	6 Akrotizmus	38
		6.1	<i>Miroslav Kocík</i>	
		6.2	Definice a klasifikace	38
		6.3	Patofyziologie	38
		6.4	Výskyt	38
		6.5	Klinický obraz	39
		6.6	Diagnóza a diferenciální diagnóza	39
			Léčba	39

7	Alkalóza	41	12.6	Léčba	64
	<i>Petr Bušek</i>				
7.1	Definice a klasifikace	41	13	Anozognózie	66
7.2	Patofyziologie	41		<i>Jakub Albrecht</i>	
7.3	Výskyt	42	13.1	Definice a klasifikace	66
7.4	Klinický obraz	42	13.2	Patofyziologie	67
7.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	42	13.3	Výskyt	67
7.6	Léčba	44	13.4	Klinický obraz	67
			13.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	67
			13.6	Léčba	68
8	Alopecie	46	14	Apnoe	69
	<i>Jana Šmalcová</i>			<i>Miroslav Kocík</i>	
8.1	Definice a klasifikace	46	14.1	Definice a klasifikace	69
8.2	Patofyziologie	46	14.2	Patofyziologie	69
8.3	Výskyt	47	14.3	Výskyt	70
8.4	Klinický obraz	48	14.4	Klinický obraz	70
8.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	48	14.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	70
8.6	Léčba	49	14.6	Léčba	71
9	Amenorea	51	15	Ascites	72
	<i>Michael Fanta</i>			<i>Karel Dvořák</i>	
9.1	Definice a klasifikace	51	15.1	Definice a klasifikace	72
9.2	Patofyziologie	51	15.2	Patofyziologie	72
9.3	Výskyt	52	15.3	Výskyt	73
9.4	Klinický obraz	52	15.4	Klinický obraz	73
9.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	53	15.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	73
9.6	Léčba	53	15.6	Léčba	75
10	Anémie (chudokrevnost)	55	16	Ataxie	77
	<i>Karel Dvořák</i>			<i>Jaroslav Macáček</i>	
10.1	Definice a klasifikace	55	16.1	Definice a klasifikace	77
10.2	Patofyziologie	56	16.2	Patofyziologie	77
10.3	Výskyt	57	16.3	Výskyt	77
10.4	Klinický obraz	57	16.4	Klinický obraz	77
10.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	58	16.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	78
10.6	Léčba	58	16.6	Léčba	78
11	Anorgasmie	60	17	Atrofie svalů	79
	<i>Petra Vrzáčková</i>			<i>Eva Balážiová</i>	
11.1	Definice a klasifikace	60	17.1	Definice a klasifikace	79
11.2	Patofyziologie	60	17.2	Patofyziologie	79
11.3	Výskyt	60	17.3	Výskyt	79
11.4	Klinický obraz	60	17.4	Klinický obraz	79
11.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	61	17.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	80
11.6	Léčba	61	17.6	Léčba	81
12	Anosmie (pohled internisty)	63	18	Bazofilie	82
	<i>Jaroslav Macáček</i>			<i>Jana Šmalcová</i>	
12.1	Definice a klasifikace	63	18.1	Definice a klasifikace	82
12.2	Patofyziologie	63	18.2	Patofyziologie	82
12.3	Výskyt	63	18.3	Výskyt	82
12.4	Klinický obraz	63			
12.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	64			

18.4	Klinický obraz	83	24.2	Patofyziologie	123
18.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	83	24.3	Výskyt	124
18.6	Léčba	83	24.4	Klinický obraz	124
19	Bolest břicha a dyskomfort	85	24.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	124
	<i>Robert Donoval, Karel Lukáš</i>		24.6	Léčba	129
19.1	Definice a klasifikace	85	25	Bolest zad	131
19.2	Patofyziologie	85		<i>Radka Čapková</i>	
19.3	Výskyt	87	25.1	Definice a klasifikace	131
19.4	Klinický obraz	87	25.2	Patofyziologie	132
19.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	88	25.3	Výskyt	133
19.6	Léčba	92	25.4	Klinický obraz	133
20	Bolest břicha a horečka	93	25.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	134
	<i>Radvan Hainer</i>		25.6	Léčba	135
20.1	Definice a klasifikace	93	26	Bruxismus	137
20.2	Patofyziologie	93		<i>Karel Lukáš</i>	
20.3	Výskyt	94	26.1	Definice a klasifikace	137
20.4	Klinický obraz	94	26.2	Patofyziologie	137
20.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	95	26.3	Výskyt	137
20.6	Léčba	96	26.4	Klinický obraz	137
21	Bolest hlavy	98	26.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	138
	<i>Silvie Svobodová</i>		26.6	Léčba	138
21.1	Definice a klasifikace	98	27	Cyanóza	139
21.2	Patofyziologie	98		<i>Jaroslav Macášek</i>	
21.3	Výskyt	99	27.1	Definice a klasifikace	139
21.4	Klinický obraz	99	27.2	Patofyziologie	139
21.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	99	27.3	Výskyt	139
21.6	Léčba	104	27.4	Klinický obraz	139
22	Bolest kloubů	106	27.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	140
	<i>Karel Lukáš</i>		27.6	Léčba	141
22.1	Definice a klasifikace	106	28	Červené oko	142
22.2	Patofyziologie	106		<i>Markéta Svobodová</i>	
22.3	Výskyt	106	28.1	Definice a klasifikace	142
22.4	Klinický obraz	106	28.2	Patofyziologie	142
22.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	107	28.3	Výskyt	145
22.6	Léčba	110	28.4	Klinický obraz	145
23	Bolest na hrudi	112	28.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	149
	<i>Miroslav Kocík</i>		28.6	Léčba	150
23.1	Definice a klasifikace	112	29	Dehydratace	155
23.2	Patofyziologie	112		<i>Petr Bušek</i>	
23.3	Výskyt	112	29.1	Definice a klasifikace	155
23.4	Klinický obraz	112	29.2	Patofyziologie	155
23.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	115	29.3	Výskyt	156
23.6	Léčba	121	29.4	Klinický obraz	156
24	Bolest oka	123	29.5	Diagnóza	157
	<i>Eva Szabó</i>		29.6	Léčba	158
24.1	Definice a klasifikace	123			

30	Delirium	159	36	Dyskolorace nehtů	191
	<i>Alina Bagaliy</i>			<i>Karel Lukáš</i>	
30.1	Definice a klasifikace	159	36.1	Definice a klasifikace	191
30.2	Patofyziologie	159	36.2	Patofyziologie	191
30.3	Výskyt	160	36.3	Výskyt	191
30.4	Klinický obraz	160	36.4	Klinický obraz	191
30.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	161	36.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	192
30.6	Léčba	161	36.6	Léčba	194
31	Demence	164	37	Dysmenorea	196
	<i>Jakub Albrecht</i>			<i>Michael Fanta</i>	
31.1	Definice a klasifikace	164	37.1	Definice a klasifikace	196
31.2	Patofyziologie	166	37.2	Patofyziologie	196
31.3	Výskyt	166	37.3	Výskyt	196
31.4	Klinický obraz	166	37.4	Klinický obraz	196
31.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	167	37.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	196
31.6	Léčba	167	37.6	Léčba	197
32	Deprese	169	38	Dyspareunie	200
	<i>Hana Váňová</i>			<i>Michael Fanta</i>	
32.1	Definice a klasifikace	169	38.1	Definice a klasifikace	200
32.2	Patofyziologie	170	38.2	Patofyziologie	200
32.3	Výskyt	170	38.3	Výskyt	200
32.4	Klinický obraz	170	38.4	Klinický obraz	200
32.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	170	38.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	201
32.6	Léčba	171	38.6	Léčba	201
33	Diplopie	173	39	Dystonie	202
	<i>Pavel Kuthan</i>			<i>Eva Balážiová</i>	
33.1	Definice a klasifikace	173	39.1	Definice a klasifikace	202
33.2	Patofyziologie	173	39.2	Patofyziologie	202
34	Dušnost	178	39.3	Výskyt	203
	<i>Jaroslav Macášek</i>		39.4	Klinický obraz	203
34.1	Definice a klasifikace	178	39.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	204
34.2	Patofyziologie	178	39.6	Léčba	205
34.3	Výskyt	179	40	Dysurie	206
34.4	Klinický obraz	179		<i>Jana Šmalcová</i>	
34.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	180	40.1	Definice a klasifikace	206
34.6	Léčba	183	40.2	Patofyziologie	206
35	Dysfagie a odynofagie	184	40.3	Výskyt	206
	<i>Robert Donoval, Karel Lukáš</i>		40.4	Klinický obraz	206
35.1	Definice a klasifikace	184	40.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	207
35.2	Patofyziologie	184	40.6	Léčba	208
35.3	Výskyt	185	41	Echolálie	211
35.4	Klinický obraz	185		<i>Jaroslav Macášek</i>	
35.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	185	41.1	Definice a klasifikace	211
35.6	Léčba	189	41.2	Patofyziologie	211
			41.3	Výskyt	211
			41.4	Klinický obraz	211

41.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	211	47.3	Výskyt	232
41.6	Léčba	212	47.4	Klinický obraz	232
42	Eozinofilie a eozinopenie	213	47.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	232
	<i>Jana Šmalcová</i>		47.6	Léčba	233
42.1	Definice a klasifikace	213	48	Fluidotorax	235
42.2	Patofyziologie	213		<i>Petr Bušek</i>	
42.3	Výskyt	214	48.1	Definice a klasifikace	235
42.4	Klinický obraz	214	48.2	Patofyziologie	235
42.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	216	48.3	Výskyt	235
42.6	Léčba, prognóza a sledování	217	48.4	Klinický obraz	236
43	Epistaxe	219	48.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	237
	<i>Jana Šmalcová</i>		48.6	Léčba	238
43.1	Definice a klasifikace	219	49	Flush	240
43.2	Patofyziologie	219		<i>Petr Bušek</i>	
43.3	Výskyt	219	49.1	Definice a klasifikace	240
43.4	Klinický obraz	220	49.2	Patofyziologie	240
43.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	220	49.3	Výskyt	240
43.6	Léčba	221	49.4	Klinický obraz	241
44	Exantém	222	49.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	241
	<i>Magdalena Dušejovská, Karel Lukáš</i>		49.6	Léčba	243
44.1	Definice a klasifikace	222	50	Foetor ex ore, halitóza	244
44.2	Patofyziologie	222		<i>Viera Donovalová, Karel Lukáš</i>	
44.3	Výskyt	223	50.1	Definice a klasifikace	244
44.4	Klinický obraz	223	50.2	Patofyziologie	244
44.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	223	50.3	Výskyt	244
44.6	Léčba	224	50.4	Klinický obraz	244
45	Exoftalmus a enoftalmus	225	50.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	244
	<i>Jana Šmalcová</i>		50.6	Léčba	245
45.1	Definice a klasifikace	225	51	Fotosenzitivita	247
45.2	Patofyziologie	226		<i>Petr Bušek</i>	
45.3	Výskyt	226	51.1	Definice a klasifikace	247
45.4	Klinický obraz	226	51.2	Patofyziologie	247
45.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	227	51.3	Výskyt	247
45.6	Léčba	229	51.4	Klinický obraz	247
46	Fascikulace	230	51.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	249
	<i>Jaroslav Macášek</i>		51.6	Léčba	249
46.1	Definice a klasifikace	230	52	Frigidita	253
46.2	Patofyziologie	230		<i>Petra Vrzáčková</i>	
46.3	Výskyt	230	52.1	Definice a klasifikace	253
46.4	Klinický obraz	230	52.2	Patofyziologie	254
46.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	230	52.3	Výskyt	255
46.6	Léčba	231	52.4	Klinický obraz	255
47	Fekální inkontinence	232	52.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	255
	<i>Lukáš Lambert</i>		52.6	Léčba	255
47.1	Definice a klasifikace	232	53	Gigantizmus	257
47.2	Patofyziologie	232		<i>Jana Mengerová</i>	

54	Globus	258	59.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	277
	<i>Karel Lukáš</i>		59.6	Léčba	279
54.1	Definície a klasifikácia	258	60	Hepatomegalie	280
54.2	Patofyziológia	258		<i>Karel Dvořák</i>	
54.3	Výskyt	258	60.1	Definície a klasifikácia	280
54.4	Klinický obraz	259	60.2	Patofyziológia	280
54.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	259	60.3	Výskyt	280
54.6	Léčba	259	60.4	Klinický obraz	280
55	Glosodynne (pálení v ústech)	260	60.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	281
	<i>Karel Lukáš</i>		60.6	Léčba	283
55.1	Definície a klasifikácia	260	61	Hirsutizmus	284
55.2	Patofyziológia	260		<i>Lukáš Lambert</i>	
55.3	Výskyt	261	61.1	Definície a klasifikácia	284
55.4	Klinický obraz	261	61.2	Patofyziológia	284
55.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	262	61.3	Výskyt	284
55.6	Léčba	262	61.4	Klinický obraz	284
56	Gynekomastie	264	61.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	284
	<i>Magdalena Mráčková</i>		61.6	Léčba	285
56.1	Definície a klasifikácia	264	62	Horečka a tresavka	287
56.2	Patofyziológia	264		<i>Miroslav Urbánek</i>	
56.3	Výskyt	265	62.1	Definície a klasifikácia	287
56.4	Klinický obraz	265	62.2	Patofyziológia	287
56.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	265	62.3	Výskyt	288
56.6	Léčba	266	62.4	Klinický obraz	288
57	Hematurie	267	62.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	288
	<i>Soňa Argalácsová</i>		62.6	Léčba	289
57.1	Definície a klasifikácia	267	63	Horečka nejasné etiologie	291
57.2	Patofyziológia	267		<i>Karel Dvořák</i>	
57.3	Výskyt	267	63.1	Definície a klasifikácia	291
57.4	Klinický obraz	267	63.2	Patofyziológia	291
57.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	268	63.3	Výskyt	293
57.6	Léčba	271	63.4	Klinický obraz	293
58	Hemianopsie	273	63.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	294
	<i>Eva Balážiová</i>		63.6	Léčba	295
58.1	Definície a klasifikácia	273	64	Hubnutí	297
58.2	Patofyziológia	273		<i>Jana Mengerová</i>	
58.3	Výskyt	274	64.1	Definície a klasifikácia	297
58.4	Klinický obraz	274	64.2	Patofyziológia	297
58.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	275	64.3	Výskyt	297
58.6	Léčba	276	64.4	Klinický obraz	298
59	Hemoptýza	277	64.5	Diagnóza a diferenciálna diagnóza	298
	<i>Lukáš Lambert</i>		64.6	Léčba	299
59.1	Definície a klasifikácia	277	65	Hyperamylazemie, amylazurie, makroamylazemie	301
59.2	Patofyziológia	277		<i>Miroslav Urbánek</i>	
59.3	Výskyt	277	65.1	Definície a klasifikácia	301
59.4	Klinický obraz	277			

65.2	Patofyziologie	301	71	Hypoglykemie	329
65.3	Výskyt	301		<i>Magdalena Dušejovská, Tomáš Vařeka</i>	
65.4	Klinický obraz	302	71.1	Definice a klasifikace	329
65.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	302	71.2	Patofyziologie	329
65.6	Léčba	302	71.3	Výskyt	330
66	Hyperestezie a hypestezie	303	71.4	Klinický obraz	330
	<i>Eva Balážiová</i>		71.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	330
66.1	Definice a klasifikace	303	71.6	Léčba	333
66.2	Patofyziologie	303	72	Hypokalemie	334
66.3	Výskyt	305		<i>Eva Meisnerová</i>	
66.4	Klinický obraz	306	72.1	Definice a klasifikace	334
66.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	309	72.2	Patofyziologie	334
66.6	Léčba	310	72.3	Výskyt	334
67	Hyperglykemie	312	72.4	Klinický obraz	335
	<i>Tomáš Vařeka</i>		72.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	335
67.1	Definice a klasifikace	312	72.6	Léčba	337
67.2	Patofyziologie	312	73	Hypotenze	339
67.3	Výskyt	313		<i>Jaroslav Macášek</i>	
67.4	Klinický obraz	314	73.1	Definice a klasifikace	339
67.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	314	73.2	Patofyziologie	339
67.6	Léčba	315	73.3	Výskyt	340
68	Hyperhidróza	316	73.4	Klinický obraz	340
	<i>Lukáš Lambert</i>		73.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	340
68.1	Definice a klasifikace	316	73.6	Léčba	341
68.2	Patofyziologie	316	74	Chrápání	342
68.3	Výskyt	316		<i>Aleš Pernica</i>	
68.4	Klinický obraz	316	74.1	Definice a klasifikace	342
68.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	316	74.2	Patofyziologie	342
68.6	Léčba	317	74.3	Výskyt	342
69	Hyperkalemie	318	74.4	Klinický obraz	343
	<i>Eva Meisnerová</i>		74.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	343
69.1	Definice a klasifikace	318	74.6	Léčba	344
69.2	Patofyziologie	318	75	Ikterus a cholestáza	346
69.3	Výskyt	318		<i>Karel Dvořák</i>	
69.4	Klinický obraz	318	75.1	Definice a klasifikace	346
69.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	319	75.2	Patofyziologie	346
69.6	Léčba	321	75.3	Výskyt	347
70	Hypertenze	322	75.4	Klinický obraz	347
	<i>Jaroslav Macášek</i>		75.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	347
70.1	Definice a klasifikace	322	75.6	Léčba	352
70.2	Patofyziologie	322	76	Impotence – erektilní dysfunkce	353
70.3	Výskyt	323		<i>Miroslav Urbánek</i>	
70.4	Klinický obraz	324	76.1	Definice	353
70.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	324	76.2	Patofyziologie	354
70.6	Léčba	325	76.3	Výskyt	354
			76.4	Klinický obraz	354

76.5	Diagnostika a diferenciální diagnostika . . .	354	82.3	Výskyt	385
76.6	Léčba	355	82.4	Klinický obraz	385
77	Inkontinence moči	357	82.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	385
	<i>Jana Mengerová</i>		82.6	Léčba	385
77.1	Definice a klasifikace	357	83	Krvácení do trávicího traktu (enteroragie, hemateméza a meléna)	387
77.2	Patofyziologie	358		<i>Karel Lukáš</i>	
77.3	Výskyt	358	83.1	Definice a klasifikace	387
77.4	Klinický obraz	358	83.2	Patofyziologie	388
77.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	358	83.3	Výskyt	388
77.6	Léčba	359	83.4	Klinický obraz	388
78	Kachexie	361	83.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	388
	<i>Radka Čapková</i>		83.6	Léčba	391
78.1	Definice a klasifikace	361	84	Křeče	392
78.2	Patofyziologie	361		<i>Radka Čapková</i>	
78.3	Výskyt	361	84.1	Definice a klasifikace	392
78.4	Klinický obraz	361	84.2	Patofyziologie	392
78.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	362	84.3	Výskyt	392
78.6	Léčba	362	84.4	Klinický obraz	392
79	Kašel	365	84.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	393
	<i>Karel Lukáš</i>		84.6	Léčba	393
79.1	Definice a klasifikace	365	85	Leukocytóza a leukopenie	395
79.2	Patofyziologie	365		<i>Jan Haber</i>	
79.3	Výskyt	365	85.1	Leukocytóza	395
79.4	Klinický obraz	365	85.2	Leukopenie	399
79.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	367	86	Lymfocytóza a lymfocytopenie	402
79.6	Léčba	368		<i>Jana Šmalcová</i>	
80	Katatonie	369	86.1	Definice a klasifikace	402
	<i>Eva Balážiová</i>		86.2	Patofyziologie	402
80.1	Definice a klasifikace	369	86.3	Klinický obraz	403
80.2	Patofyziologie	369	86.4	Diagnóza a diferenciální diagnóza	404
80.3	Výskyt	369	86.5	Léčba	406
80.4	Klinický obraz	370	87	Mastodynie	407
80.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	370		<i>Michael Žikán</i>	
80.6	Léčba	372	87.1	Definice a klasifikace	407
81	Klaudikace	374	87.2	Patofyziologie	407
	<i>Aleš Žák</i>		87.3	Výskyt	407
81.1	Definice a klasifikace	374	87.4	Klinický obraz	407
81.2	Patofyziologie	375	87.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	408
81.3	Výskyt	376	87.6	Léčba	408
81.4	Klinický obraz	376	88	Monocytóza a monocytopenie	410
81.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	379		<i>Jana Šmalcová</i>	
81.6	Léčba a prevence	382	88.1	Definice a klasifikace	410
82	Konfabulace	384	88.2	Patofyziologie	410
	<i>Jakub Albrecht</i>		88.3	Výskyt	410
82.1	Definice a klasifikace	384			
82.2	Patofyziologie	384			

88.4	Klinický obraz	411	94	Nykturie	438
88.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	411		<i>Jana Mengerová</i>	
88.6	Léčba	412	94.1	Definice a klasifikace	438
89	Myalgie	413	94.2	Patofyziologie	438
	<i>Tomáš Vařeka</i>		94.3	Výskyt	438
89.1	Definice a klasifikace	413	94.4	Klinický obraz	438
89.2	Patofyziologie	413	94.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	438
89.3	Výskyt	414	94.6	Léčba	439
89.4	Klinický obraz	415	95	Nystagmus	441
89.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	415		<i>Jaroslav Macáček</i>	
89.6	Léčba	416	95.1	Definice a klasifikace	441
90	Náhlé příhody v gynekologii (bolest, krvácení, záněť)	417	95.2	Patofyziologie	442
	<i>Michal Mára</i>		95.3	Výskyt	442
90.1	Definice a klasifikace	417	95.4	Klinický obraz	442
90.2	Patofyziologie	418	95.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	442
90.3	Výskyt	418	95.6	Léčba	443
90.4	Klinický obraz	419	96	Obezita	444
90.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	419		<i>Jana Mengerová</i>	
90.6	Léčba	420	96.1	Definice a klasifikace	444
91	Nanizmus (zakrslost, malý vzrůst, růstová retardace)	422	96.2	Patofyziologie	444
	<i>Jana Mengerová</i>		96.3	Výskyt	444
91.1	Definice a klasifikace	422	96.4	Klinický obraz	445
91.2	Patofyziologie	423	96.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	445
91.3	Výskyt	423	96.6	Léčba	446
91.4	Klinický obraz	423	97	Obrny	448
91.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	424		<i>Soňa Argalácsová</i>	
91.6	Léčba	426	97.1	Definice a klasifikace	448
92	Nauzea a zvracení	428	97.2	Patofyziologie	448
	<i>Petr Bušek</i>		97.3	Výskyt	456
92.1	Definice a klasifikace	428	97.4	Klinický obraz	456
92.2	Patofyziologie	428	97.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	456
92.3	Výskyt	428	97.6	Léčba	465
92.4	Klinický obraz	430	98	Oligurie a anurie	468
92.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	430		<i>Soňa Argalácsová</i>	
92.6	Léčba	433	98.1	Definice a klasifikace	468
93	Nechutenství	435	98.2	Patofyziologie	468
	<i>Karel Lukáš</i>		98.3	Výskyt	468
93.1	Definice a klasifikace	435	98.4	Klinický obraz	468
93.2	Patofyziologie	435	98.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	469
93.3	Výskyt	435	98.6	Léčba	472
93.4	Klinický obraz	435	99	Otoky	475
93.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	435		<i>Viera Donovalová</i>	
93.6	Léčba	437	99.1	Definice a klasifikace	475
			99.2	Patofyziologie	475
			99.3	Výskyt	478
			99.4	Klinický obraz	478

99.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	481		
99.6	Léčba	482		
100	Otoky očních víček	484		
	<i>Miroslav Urbánek</i>			
100.1	Definice a klasifikace	484		
100.2	Patofyziologie	484		
100.3	Výskyt	486		
100.4	Klinický obraz	486		
100.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	487		
100.6	Léčba	487		
101	Paličkovité prsty	489		
	<i>Magdalena Dušejovská, Karel Lukáš</i>			
101.1	Definice a klasifikace	489		
101.2	Patofyziologie	489		
101.3	Výskyt	489		
101.4	Klinický obraz	489		
101.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	489		
101.6	Léčba	490		
102	Palpitace	492		
	<i>Jana Šmalcová</i>			
102.1	Definice a klasifikace	492		
102.2	Patofyziologie	492		
102.3	Výskyt	493		
102.4	Klinický obraz	493		
102.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	493		
102.6	Léčba	494		
103	Parestezie	495		
	<i>Karel Lukáš</i>			
103.1	Definice a klasifikace	495		
103.2	Patofyziologie	495		
103.3	Výskyt	495		
103.4	Klinický obraz	495		
103.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	495		
103.6	Léčba	496		
104	Patologická sekrece mléčné žlázy	498		
	<i>Michael Zikán</i>			
104.1	Definice a klasifikace	498		
104.2	Patofyziologie	499		
104.3	Výskyt	499		
104.4	Klinický obraz	499		
104.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	499		
104.6	Léčba	499		
105	Plyn v trávicím traktu (aerogastrie, aerofagie, borborygmus, flatulence, meteorismus, říhání)	501		
	<i>Martina Knappová, Karel Lukáš</i>			
105.1	Definice a klasifikace	501		
105.2	Patofyziologie	501		
105.3	Výskyt	502		
105.4	Klinický obraz	502		
105.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	503		
105.6	Léčba	503		
106	Pneumoperitoneum	505		
	<i>Robert Donoval, Karel Lukáš</i>			
106.1	Definice a klasifikace	505		
106.2	Patofyziologie	505		
106.3	Výskyt	506		
106.4	Klinický obraz	506		
106.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	507		
106.6	Léčba	507		
107	Pneumotorax	509		
	<i>Martina Knappová</i>			
107.1	Definice a klasifikace	509		
107.2	Patofyziologie	509		
107.3	Výskyt	509		
107.4	Klinický obraz	510		
107.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	510		
107.6	Léčba	510		
108	Pocit cizího tělíska a pálení v oku	511		
	<i>Michalis Palos</i>			
108.1	Definice a klasifikace	511		
108.2	Patofyziologie	511		
108.3	Výskyt	511		
108.4	Klinický obraz	511		
108.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	512		
108.6	Léčba	512		
109	Polyurie a polydipsie	513		
	<i>Karel Lukáš</i>			
109.1	Definice a klasifikace	513		
109.2	Patofyziologie	513		
109.3	Výskyt	514		
109.4	Klinický obraz	514		
109.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	514		
109.6	Léčba	515		
110	Poruchy čichu	518		
	<i>Jan Vodička, Radim Kaňa</i>			
110.1	Definice a klasifikace	518		
110.2	Patofyziologie	518		
110.3	Výskyt	519		

110.4	Klinický obraz	519	116.3	Výskyt	543
110.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	519	116.4	Klinický obraz	543
110.6	Léčba	520	116.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	545
111	Poruchy hlasu	522	116.6	Léčba	548
	<i>Pavla Barvířová</i>		117	Poruchy sluchu	549
111.1	Definice a klasifikace	522		<i>Eva Balážiová</i>	
111.2	Patofyziologie	522	117.1	Definice a klasifikace	549
111.3	Výskyt	522	117.2	Patofyziologie	549
111.4	Klinický obraz	522	117.3	Výskyt	550
111.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	522	117.4	Klinický obraz	551
111.6	Léčba	523	117.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	551
112	Poruchy chuti	525	117.6	Léčba	552
	<i>Hana Faitlová, JanVodička, Radim Kaňá</i>		118	Poruchy spánku	553
112.1	Poznámky k anatomii, fyziologii a patofyziologii	525		<i>Hana Petrášková</i>	
112.2	Definice a klasifikace	525	118.1	Definice a klasifikace	553
112.3	Výskyt	527	118.2	Patofyziologie	553
112.4	Klinický obraz	527	118.3	Výskyt	554
112.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	527	118.4	Klinický obraz	555
112.6	Léčba	528	118.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	556
113	Poruchy libida	530	118.6	Léčba	557
	<i>Miroslav Urbánek</i>		119	Poruchy srážlivosti krve (krvácivé stavy)	559
113.1	Definice a klasifikace	530		<i>Jana Šmalcová</i>	
113.2	Výskyt	530	119.1	Definice a klasifikace	559
113.3	Patofyziologie	530	119.2	Patofyziologie	559
113.4	Diagnóza a diferenciální diagnóza	531	119.3	Výskyt	560
113.5	Léčba	531	119.4	Klinický obraz	561
114	Poruchy močení (mikce)	532	119.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	562
	<i>Miroslav Urbánek</i>		119.6	Léčba	564
114.1	Definice a klasifikace	532	120	Poruchy srdečního rytmu	566
114.2	Patofyziologie	533		<i>Miroslav Kocík, Jaroslav Macáček</i>	
114.3	Výskyt	533	120.1	Definice a klasifikace	566
114.4	Diagnóza a diferenciální diagnóza	534	120.2	Klasifikace	566
114.5	Léčba	534	120.3	Patofyziologie	568
115	Poruchy paměti	536	120.4	Výskyt	568
	<i>Eva Balážiová</i>		120.5	Klinický obraz	568
115.1	Definice a klasifikace	536	120.6	Diagnóza a diferenciální diagnóza	570
115.2	Patofyziologie	536	120.7	Léčba	574
115.3	Výskyt	538	121	Poruchy střevní pasáže	576
115.4	Klinický obraz	538		<i>Eva Meisnerová</i>	
115.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	539	121.1	Definice a klasifikace	576
115.6	Léčba	541	121.2	Patofyziologie	576
116	Poruchy řeči	543	121.3	Výskyt	577
	<i>Soňa Argalácsová</i>		121.4	Klinický obraz	577
116.1	Definice a klasifikace	543	121.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	578
116.2	Patofyziologie	543	121.6	Léčba	580

122	Poruchy vědomí	582	128	Pruritus	610
	<i>Radka Čapková</i>			<i>Lukáš Lambert</i>	
122.1	Definice a klasifikace	582	128.1	Definice a klasifikace	610
122.2	Patofyziologie	582	128.2	Patofyziologie	610
122.3	Výskyt	582	128.3	Výskyt	610
122.4	Klinický obraz	582	128.4	Klinický obraz	610
122.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	583	128.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	611
122.6	Léčba	584	128.6	Léčba	612
123	Poruchy vidění	590	129	Průjem	614
	<i>Pavel Kuthan</i>			<i>Lukáš Lambert</i>	
123.1	Definice a klasifikace	590	129.1	Definice a klasifikace	614
123.2	Diagnóza a diferenciální diagnóza	592	129.2	Patofyziologie	614
123.3	Léčba	592	129.3	Výskyt	614
124	Priapizmus	593	129.4	Klinický obraz	615
	<i>Miroslav Urbánek</i>		129.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	615
124.1	Definice a klasifikace	593	129.6	Léčba	617
124.2	Patofyziologie	593	130	Purpura	618
124.3	Výskyt	594		<i>Petr Bušek</i>	
124.4	Klinický obraz	594	130.1	Definice a klasifikace	618
124.5	Diagnostika a diferenciální diagnostika	594	130.2	Patofyziologie	618
124.6	Léčba	594	130.3	Výskyt	618
125	Progerie	595	130.4	Klinický obraz	618
	<i>Martina Knappová</i>		130.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	620
125.1	Definice a klasifikace	595	130.6	Léčba	622
125.2	Patofyziologie	595	131	Pyróza a regurgitace	623
125.3	Výskyt	595		<i>Robert Donoval, Karel Lukáš</i>	
125.4	Klinický obraz	595	131.1	Definice a klasifikace	623
125.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	596	131.2	Patofyziologie	623
125.6	Léčba	597	131.3	Výskyt	624
126	Proktalgie	598	131.4	Klinický obraz	624
	<i>Karel Lukáš</i>		131.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	624
126.1	Definice a klasifikace	598	131.6	Léčba	627
126.2	Patofyziologie	598	132	Rash	628
126.3	Výskyt	598		<i>Jaroslav Macášek</i>	
126.4	Klinický obraz	598	132.1	Definice a klasifikace	628
126.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	599	132.2	Patofyziologie	628
126.6	Léčba	600	132.3	Výskyt	628
127	Proteinurie	602	132.4	Klinický obraz	628
	<i>Soňa Argalácsová</i>		132.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	629
127.1	Definice a klasifikace	602	132.6	Léčba	630
127.2	Patofyziologie	602	133	Rezistence a bolestivost v pravém dolním břišním kvadrantu – původem z trávicího traktu	631
127.3	Výskyt	602		<i>Karel Lukáš</i>	
127.4	Klinický obraz	603	133.1	Definice a klasifikace	631
127.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	603	133.2	Patofyziologie	631
127.6	Léčba	608	133.3	Výskyt	631

133.4	Klinický obraz	631	139.2	Patofyziologie	656
133.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	631	139.3	Výskyt	657
133.6	Léčba	637	139.4	Klinický obraz	658
134	Rezistence v dutině břišní	639	139.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	658
	<i>Magdalena Dušejovská, Karel Lukáš</i>		139.6	Léčba	660
134.1	Definice a klasifikace	639	140	Subfebrilní stavy	661
134.2	Patofyziologie	639		<i>Petr Hrabák</i>	
134.3	Výskyt	639	140.1	Definice a klasifikace	661
134.4	Klinický obraz	639	140.2	Patofyziologie	661
134.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	639	140.3	Výskyt	661
134.6	Léčba	644	140.4	Klinický obraz	661
135	Ruminace	645	140.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	661
	<i>Karel Lukáš</i>		140.6	Léčba	663
135.1	Definice a klasifikace	645	141	Synkopa	664
135.2	Patofyziologie	645		<i>Jaroslav Macášek</i>	
135.3	Výskyt	645	141.1	Definice a klasifikace	664
135.4	Klinický obraz	645	141.2	Patofyziologie	664
135.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	646	141.3	Výskyt	665
135.6	Léčba	646	141.4	Klinický obraz	665
136	Smrt	647	141.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	665
	<i>Miroslav Kocík</i>		141.6	Léčba	666
136.1	Definice a klasifikace	647	142	Škytavka	667
136.2	Patofyziologie	647		<i>Lukáš Lambert</i>	
136.3	Výskyt	647	142.1	Definice a klasifikace	667
136.4	Klinický obraz	647	142.2	Patofyziologie	667
136.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	648	142.3	Výskyt	667
136.6	Léčba	648	142.4	Klinický obraz	668
137	Splenomegalie	649	142.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	668
	<i>Karel Dvořák</i>		142.6	Léčba	668
137.1	Definice a klasifikace	649	143	Tinnitus	669
137.2	Patofyziologie	649		<i>Lucie Rathová</i>	
137.3	Výskyt	649	143.1	Definice a klasifikace	669
137.4	Klinický obraz	649	143.2	Patofyziologie	669
137.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	650	143.3	Výskyt	670
137.6	Léčba	652	143.4	Klinický obraz	670
138	Sterilita mužská	653	143.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	670
	<i>Miroslav Urbánek</i>		143.6	Léčba	671
138.1	Definice	653	144	Třes	673
138.2	Klasifikace	653		<i>Alena Lambertová</i>	
138.3	Výskyt	653	144.1	Definice a klasifikace	673
138.4	Patofyziologie	653	144.2	Patofyziologie	673
138.5	Diagnostika diferenciální diagnostika	654	144.3	Výskyt	673
138.6	Léčba	655	144.4	Klinický obraz	674
139	Struma	656	144.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	674
	<i>Jan Jiskra</i>		144.6	Léčba	675
139.1	Definice a klasifikace	656			

145	Únava	676	150.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	699
	<i>Radka Čapková</i>		150.6	Léčba	701
145.1	Definice a klasifikace	676			
145.2	Patofyziologie	676			
145.3	Výskyt	676			
145.4	Klinický obraz	676			
145.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	676			
145.6	Léčba	678			
146	Úzkost	679			
	<i>Hana Váňová</i>				
146.1	Definice a klasifikace	679			
146.2	Patofyziologie	679			
146.3	Výskyt	680			
146.4	Klinický obraz	680			
146.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	681			
146.6	Léčba	681			
147	Vysoká sedimentace erytrocytů	683			
	<i>Viera Donovalová</i>				
147.1	Definice	683			
147.2	Patofyziologie	683			
147.3	Metoda vyšetření (podle Fähræuse- Westergrena – FW)	683			
147.4	Změny hodnot sedimentace	684			
147.5	Postup vyšetření u vysoké sedimentace	684			
147.6	Obvyklé příčiny vysoké sedimentace	684			
148	Xantomy	686			
	<i>Aleš Žák</i>				
148.1	Definice a klasifikace	686			
148.2	Patofyziologie	686			
148.3	Výskyt	688			
148.4	Klinický obraz	688			
148.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	691			
148.6	Léčba	692			
149	Xeroftalmie	694			
	<i>Michalis Palos</i>				
149.1	Definice a klasifikace	694			
149.2	Patofyziologie	694			
149.3	Výskyt	694			
149.4	Klinický obraz	695			
149.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	695			
149.6	Léčba	696			
150	Xerostomie	698			
	<i>Aleš Žák</i>				
150.1	Definice a klasifikace	698			
150.2	Patofyziologie	698			
150.3	Výskyt	699			
150.4	Klinický obraz	699			
			150.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	699
			150.6	Léčba	701
			151	Zácpa	702
				<i>Silvie Svobodová</i>	
			151.1	Definice a klasifikace	702
			151.2	Výskyt	702
			151.3	Patofyziologie	702
			151.4	Klinický obraz	704
			151.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	704
			151.6	Léčba	705
			152	Záchvatovité slinění	707
				<i>Karel Lukáš</i>	
			152.1	Definice a klasifikace	707
			152.2	Patofyziologie	707
			152.3	Výskyt	707
			152.4	Klinický obraz	707
			152.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	707
			152.6	Léčba	707
			153	Závrať	709
				<i>Lukáš Lambert</i>	
			153.1	Definice a klasifikace	709
			153.2	Patofyziologie	709
			153.3	Výskyt	709
			153.4	Klinický obraz	709
			153.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	709
			153.6	Léčba	711
			154	Zmatenost	712
				<i>Alina Bagaliy</i>	
			154.1	Definice a klasifikace	712
			155	Změny dechové frekvence	713
				<i>Jana Mišutková</i>	
			155.1	Tachypnoe	713
			155.2	Brady-pnoe a apnoe	716
			156	Změny jazyka a ústní dutiny	720
				<i>Soňa Argalácsová</i>	
			156.1	Definice a klasifikace	720
			156.2	Patofyziologie	720
			156.3	Výskyt	721
			156.4	Klinický obraz	721
			156.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	725
			156.6	Léčba	732
			157	Změny kožního koloritu u interních chorob	734
				<i>Magdalena Dušejovská, Karel Lukáš</i>	
			157.1	Definice a klasifikace	734

157.2	Patofyziologie	734	162.2	Patofyziologie	769
157.3	Výskyt	737	162.3	Výskyt	770
157.4	Klinický obraz	737	162.4	Klinický obraz	770
157.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	737	162.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	770
157.6	Léčba	739	162.6	Léčba	777
158	Změny polohy víček	740	163	Zvětšené mízní uzliny	781
	<i>Jan Bydžovský</i>			<i>Soňa Argalácsová</i>	
158.1	Ptóza horního očního víčka	740	163.1	Definice a klasifikace	781
158.2	Lagoftalmus	744	163.2	Patofyziologie	781
159	Změny postavení víček	751	163.3	Výskyt	781
	<i>Ivana Kaincová</i>		163.4	Klinický obraz	782
159.1	Ektropium	751	163.5	Diagnóza a diferenciální diagnóza	782
159.2	Entropium	752	163.6	Léčba	790
160	Změny tělesné teploty	754	Seznam použitých zkratk	793	
	<i>Petr Bušek</i>		Epilog – eponyma užitá v předchozích kapitolách	797	
160.1	Horečka a hypertermie	754	<i>K. Lukáš</i>		
160.2	Hypotermie	759	Rejstřík	857	
161	Změny šíře zornice	763	Jmenný rejstřík	885	
	<i>Pavel Kuthan</i>		Souhrn	891	
161.1	Mydriáza	763	Summary	893	
161.2	Mióza	764			
161.3	Anisokorie	765			
162	Změny v tzv. jaterních testech	769			
	<i>Karel Dvořák</i>				
162.1	Definice a klasifikace	769			

Autorský kolektiv

Vedoucí autorského kolektivu:

MUDr. Karel Lukáš, CSc.
prof. MUDr. Aleš Žák, DrSc.

Koeditoři pro obory:

MUDr. Pavel Diblík
MUDr. Radim Kaňa, Ph.D.
doc. MUDr. Antonín Pařízek, CSc.
MUDr. Irena Zrzavecká

Autorský kolektiv:

MUDr. Jakub Albrecht, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Soňa Argalácsová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN a Onkologická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Alina Bagaliy, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Eva Balážiová, Ph.D., Neurologická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Pavla Barvířová, Oddělení otorinolaryngologie 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Petr Bušek, Ph.D., IV. interní klinika 1. LF UK a VFN a Ústav biochemie a experimentální onkologie
1. LF UK Praha
MUDr. Jan Bydžovský, Oční klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Radka Čapková, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Robert Donoval, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Viera Donovalová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Magdalena Dušejovská, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Karel Dvořák, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Hana Faitlová, Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku Pardubická krajská nemocnice, a.s.
MUDr. Michael Fanta, Ph.D., Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Jan Haber, CSc. I. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Radvan Hainer, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Petr Hrabák, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
doc. MUDr. Jan Jiskra, Ph.D., III. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Ivana Kainicová, Oční klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Radim Kaňa, Ph.D., Oddělení otorinolaryngologie 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Martina Knappová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Miroslav Kocík, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Pavel Kuthan, Oční klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Ing. Lukáš Lambert, Ph.D., IV. interní klinika 1. LF UK a VFN a Radiodiagnostická klinika 1. LF UK a VFN
Praha
MUDr. Alena Lambertová, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Karel Lukáš, CSc., IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha

MUDr. Jaroslav Macášek, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
doc. MUDr. Michal Mára, CSc., Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Eva Meisnerová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Jana Mengerová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Jana Mišutková, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Magdalena Mráčková, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Michalis Palos, Oční klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Aleš Pernica, Oddělení otorinolaryngologie 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Hana Petrášková, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Kateřina Písecká, IV. interní klinika a Centrum primární péče 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Lucie Rathová, Oddělení otorinolaryngologie 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Markéta Svobodová, Oční klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Silvie Svobodová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Eva Szabó, Oční klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Jana Šmalcová, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Miroslav Urbánek, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Hana Váňová, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Tomáš Vařeka, IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha
MUDr. Jan Vodička, Ph.D., Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku LF UK a FN Hradec Králové,
Fakulta zdravotnických studií Univerzity Pardubice
MUDr. Petra Vrzáčková, Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN Praha
doc. MUDr. Michal Zikán, Ph.D., Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN Praha
prof. MUDr. Aleš Žák, DrSc., IV. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha

Předmluva – slova recenzentů k Chorobným znakům a příznakům

Autorský záměr a koncepce knihy si vyžádaly rozdílný přístup v uspořádání rukopisu oproti běžným učebnicím, kde jsou v popisu každé chorobné jednotky systematicky řazeny popisy jednotlivých subjektivních i objektivních příznaků, používaná pomocná vyšetření až po terapii a prognózu onemocnění. Rukopis díla „Znaky a příznaky“ (z anglického „Sign and Symptoms“) postupuje obráceně (jakoby „naruby“), takže k jednotlivému příznaku pak přiřazuje chorobné stavy, u kterých se daný znak vyskytuje a které jsou tímto příznakem charakterizovány (což je mnohem obtížnější). Jde tedy spíše o jakýsi diferenciálně diagnostický přístup v heslovité formě. Kniha asi nebude sloužit jako klasická systematická učebnice vnitřního lékařství, ale jeví se velmi užitečnou pro ověření a zopakování znalostí ze systematické interny, včetně některých propedeutických aspektů. V tomto směru je to unikátní dílo, které uvítají jak studenti vyšších ročníků pregraduálního lékařského studia, tak lékaři ve specializační popromoční přípravě. Velmi jsem ocenil zařazení epilogu na konci rukopisu, který vedle krátkého zopakování významu názvu syndromu podle jmen autorů poskytuje i základní odborné a životopisné údaje o autorech, podle nichž je syndrom pojmenován.

Prof. MUDr. Karel Horký, DrSc.

Ukazuje se, že i v době moderních vyšetřovacích metod je podle amerických statistik 5–15 % pacientů nesprávně léčených, a to včetně pozdního stanovení diagnózy. Nutnost pečlivého klinického vyšetření, znalost znaků a příznaků a jejich důkladná analýza a syntéza v tomto kontextu vystupují ještě více do popředí.

Předkládaný rukopis je velice kvalitní, originální a v dnešní době ojedinělé dílo, které lze jednoznačně doporučit k vydání. K jeho velkým přednostem patří výběr tématu, jež je velmi široké (a tím i nesmírně obtížné), jdoucí napříč medicínskými obory. Do jisté míry to také podmiňuje i jeho druhou velikou přednost, tj. širokou čtenářskou obec, které je určeno.

Doc. MUDr. Štefan Alušík, CSc.

Předmluva – slova recenzentů k Chorobným znakům a příznakům 2

Po necelých dvou letech od vydání první knihy souborného díla Chorobné znaky a příznaky vychází v nakladatelství Grada Publishing již druhá, předem neanoncovaná část. Publikace opět vznikla pod dohledem osvědčených vedoucích autorského kolektivu – prim. MUDr. Karla Lukáše, CSc., a prof. MUDr. Aleše Žáka, DrSc. Autorský kolektiv tvoří až na jednu výjimku pracovníci IV. interní kliniky 1. LF UK v Praze. Výhodou tohoto uspořádání je, že i mladí autoři získají potřebnou dovednost v publikaci souborných statí v monografiích a při správné koordinaci vedoucími autory se vystříhají základních nedostatků a chyb. Domnívám se, že se to v druhé části publikace povedlo podobně jako v části první.

Důvodem pokračování je jistě zájem čtenářů o tento ne zcela běžný způsob sestavování monografií nebo učebnic. Tato monografie tak navazuje na úspěšnou první část, která obsahuje 62 hesel. Tato ji doplňuje 32 kapitoly s popisy dalších klinických znaků a příznaků.

Podle mého názoru pokračování popisu jednotlivých znaků a příznaků uvítají čtenáři nejen interních, ale i dalších klinických oborů.

Čtenáři jistě ocení tento vydavatelský počín a budou se těšit na další pokračování (díl) publikace Chorobné znaky a příznaky – základních kamenů diagnózy a diferenciální diagnózy i v současné přetechnizované medicíně.

Prof. MUDr. Karel Horký, DrSc.

V prologu autoři konstatují, že znaky a příznaky jsou stavebními kameny diagnózy. S tím lze jen souhlasit a navíc dodávám, že i přes vyspělost současné medicíny a dostupnost moderních vyšetřovacích metod nejdůležitější v diagnostickém procesu zůstávají nadále anamnéza a fyzikální vyšetření. I současná moderní medicína je plná neurčitosti a nejednoznačnosti. Rozhodovací procesy, kterým je lékař v průběhu stanovení diagnózy vystaven, jsou u nás hluboce podceňovány. Upřednostňován je „výkon“ před „myšlením“. Výsledkem jsou neuvěřitelná množství vyšetření, která pacient absolvuje. Často jsou tato vyšetření zbytečná, v horším případě i zavádějící, nemluvě o nákladech. Správné hodnocení znaků a příznaků pomáhá lékaři v jeho rozhodování pro další vyšetřování, respektive léčbu. Z tohoto pohledu lze předkládané dílo označit za „návrat ke kořenům“.

Vzhledem k tomu, že autoři mají ke zpracování celou zásobu dalších znaků a příznaků, se už těším na recenzi třetího dílu.

Prof. MUDr. Štefan Alušík, CSc.

Předmluva – slova recenzentů k Chorobným znakům a příznakům – diferenciální diagnostice

Recenzovaný rukopis vznikl na původním půdorysu dvou prvních dílů publikace K. Lukáše a A. Žáka „Chorobné znaky a příznaky“. Oba díly byly inovovány a hlavně rozšířeny o další kapitoly na celkový počet 163 kapitol. Odrazilo se to i ve změně názvu publikace, který byl rozšířen na titul „Chorobné znaky a příznaky – diferenciální diagnostika“.

Sestavení rozsáhlého díla o více jak 1200 rukopisných stranách si vyžádalo rovněž rozšíření autorského kolektivu. Vedle původních autorů ze IV. interní kliniky je naprostá většina příspěvateľů z 1. LF UK a VFN v Praze. Tato koncentrace autorů usnadnila hlavním pořadatelům dodržet jednotné vnitřní uspořádání publikace podle jednotného schématu, zavedeného již v předchozích vydáních. Svědčí to také o širokém tvůrčím potenciálu těchto dvou zařízení. Pro usnadnění koordinační a redakční práce byli ke spolupráci přizváni nově i čtyři spolupřadatelé, především pro hraniční obory mimo vnitřní lékařství. Důraz je kladen, tak jako to odpovídá názvu knihy, na diagnostické rozhodování, méně podrobně jsou diskutovány otázky léčby.

Rozšíření o další nechirurgické obory povede samozřejmě i k rozšíření okruhu zájemců o tuto knižní publikaci. Vřele ji ocení čtenáři pro rozšiřování a ověřování znalostí z oblasti celé medicíny. Sáhnu po ní především lékaři při diagnostických rozpacích a při řešení složitějších diagnostických záležitostí. V dnešní době exploze technických postupů, záplavě zobrazovacích i laboratorních metod pomůže tato publikace

v rychlé orientaci o diferenciálně diagnostickém přínosu a významové váze jednotlivých příznaků a znaků. Pomůže k rychlejšímu určení správné diagnózy a zahájení odpovídajícího léčebného postupu. Nepřímo tak ušetří náklady na mnohdy abundantní přístrojové a laboratorní vyšetřování. Vrací klinickou medicínu blíže k pacientovi, znalosti základních příznaků jednotlivých onemocnění a racionální léčbě. To se týká jak nemocničních, tak ambulantních specialistů. Předpokládá se vysoký zájem o publikaci z řad praktických lékařů, internistů, dílčích specialistů interních „podoborů“ stejně jako dalších nechirurgických specialistů (dermatologie, oční, psychiatrie a neurologie). Při tak široké oblasti ohlasu lze očekávat zájem i o další edice publikace.

Na závěr bych chtěl popřát vydávané knize hodně zaujatých čtenářů a rozšíření na odborném knižním trhu.

Prof. MUDr. Karel Horký, DrSc.

V době stále užší specializace je méně a méně autorů schopných vypořádat se s tak náročným úkolem, jakým je sepsání monografie o diferenciální diagnostice. Proto je chvályhodné, že se tohoto úkolu ujali pracovníci 1. LF UK a VFN v Praze, pracovišť, která se mohou pochlubit dlouholetou tradicí v klinickém vyšetřování.

Prof. MUDr. Štefan Alušík, CSc.

Prolog k Chorobným znakům a příznakům

Proč se vracet k tak omšelému a staříckému způsobu vyšetřování, jakým je anamnéza a fyzikální vyšetření, když jsou k dispozici moderní zobrazovací metody?

Proč?

Protože pacient přichází s příznakem, nikoliv s nemocí!

Tato publikace vyplynula ze seminářů, které jsme nazvali „Diagnóza v podmínkách příjmové ambulance (10 diapositivů, 10 minut)“.

Bylo nám líto, že by dobře zpracovaná témata zapadla bez dalšího užítku, převtělili jsme je tedy do této knihy a přidali další a k tomu i některé důležité laboratorní ukazatele a vše řadili abecedně. Ne všechna hesla jsou stejná stránkovým rozsahem, je to dáno jednak jejich závažností, jednak i jejich mnohohvrstevností. Nejčastěji chybějícím údajem, ve stejně strukturovaných kapitolách, je výskyt. Ne u všech kapitol je uvedena léčba, protože by pak texty byly velice obsáhlé.

Červenou nití, která se táhne celou knihou, je myšlenka: „**Znaky a příznaky jsou stavebními kameny diagnózy!**“ Aby stavba byla úspěšná, musí dole stát, bohužel mnohdy opomíjená, propedeutika a na vrcholu diferenciální diagnostika.

Co jsou příznaky a znaky?

Příznak (symptom) je subjektivní potíží pacienta, kterou je často možno objektivizovat. Např. Halbanův příznak je možným příznakem gravidity: zesílený růst jemných chloupků na obličeji a na celém těle.

Znak (signum, sign) je možno prokázat objektivně. Např. známý je Throckmortonův znak: na nativním snímku břicha penis obvykle směřuje na stranu patologie.

Pokusy o oddělení znaků od příznaků jsou obtížné zejména proto, že se názvy často zaměňují.

A proč epilog s mnoha jmény? Protože by to neměla být jenom (někdy špatně vyslovovaná) jména, ale za každým znakem, příznakem nebo syndromem stojí obrovská práce, někdy jistě náhoda, jazyk publikace, ale zřejmě i veliká nespravedlnost (viz např. Biernackého test 1897, Fähræusův-Westergrenův test 1918).

Zůstáváme zavázáni našim přísným recenzentům a děkujeme jim za cenné připomínky a s jejich svolením jsme část jejich hodnocení použili jako předmluvu.

Karel Lukáš a Aleš Žák, 2009

Prolog k Chorobným znakům a příznakům 2

Stejně jako v první knize Chorobné znaky a příznaky tvrdíme, že „Znaky a příznaky jsou stavebními kameny diagnózy!“

Na podporu tohoto tvrzení (i když není možno se vším bez námitek souhlasit a některé formulace jsou méně pochopitelné) uvádíme předlouhý citát z knihy Michela Foucaulta¹: „V lékařské tradici 18. století se nemoc představuje pozorovateli skrze **symptomy a znaky**. Jedny od druhých se odlišují sémantickou hodnotou stejně jako morfologií. Symptom je forma, v níž se projevuje nemoc – odtud jeho výsostné postavení: ze všeho, co je viditelné, je nejbližší esenciálnímu; je prvním přepisem nedosažitelné přirozenosti nemoci. Kašel, horečka, bolest v boku a dýchací potíže nejsou samotným zánětem pohrudnice – ten nikdy není poskytnut smyslům, odhaluje se pouze v uvažování, ale tvoří esenciální symptom, neboť dovolují určit patologický stav (skrze opozici ke zdraví), chorobnou podstatu (odlišnou například od pneumonie) a bezprostřední příčinu (serózní výron – viz Zimmermann: *Traité de l'expérience*. franc. překl., Paříž, 1774, díl I, s. 197–198). Symptomy nechávají **prosvítat** poněkud ustoupivší, viditelné i neviditelné neměnné figury nemoci.

Znak oznamuje: prognóza to, co se stane; anamnéza to, co se stalo; diagnóza to, co se právě teď děje. Mezi znakem a nemocí vládne distance, kterou nelze překročit bez jejího zvýraznění, neboť se často projevuje nepřímou a překvapením ... Skrze neviditelné vypovídá znak o nejbližším, nejspodnějším a nejpozdějším ... Utváření klinické metody je spojeno s vynořením se pohledu lékaře v poli znaků a symptomů ...“

Zůstáváme zavázáni našim přísným recenzentům s díky za jejich přísné hodnocení, které přispělo ke zkvalitnění knihy.

Karel Lukáš & Aleš Žák, 2011

¹ FOUCAULT, M. *Zrození kliniky*. Červený Kostelec : Nakladatelství Pavel Mervart, 2010, s. 113–114. (*Naissance de la clinique*. Paris : Presses Universitaires de France, 1963.)

Prolog k Chorobným znakům a příznakům – diferenciální diagnostice

Po generace hledáme tu správnou knihu, ve které by bylo všechno. A při hledání je posun čím dál tím víc do „historie“ a čím dál tím víc jsou hodni obdivu naši předchůdci, že s tak jednoduchými prostředky dokázali stanovit diagnózu. Jednoduché prostředky, které používali, byly jejich smysly a poznávání propracovali do neskutečné dokonalosti. Pohled, poslech, poklep, pohnat, čich a nepřišlo jim zatěžko zapojit i chuť. Uměli vytěžit mnoho znaků i příznaků z obyčejného pozorování nemocného, bez složitých přístrojů a vyšetřovacích metod. Jistě hrálo velikou roli i to, že se nemocnému zplna věnovali, nespíchali, viděli jej často v jeho domácím prostředí.

Příkladem budiž Thomayerova slova z druhého vydání *Úvodu do drobné praxe lékařské* z roku 1900, která napsal na konci kapitoly nazvané „Obtíže žaludeční neboli dyspepsie“: „Není pochyby, že dostavše se takto ke konci kapitoly všechny možnosti vzniku dyspepsie

jsme nevytkli. Jsou jistě osamělé příhody, např. některá nezvyklá otrava, při nichž tvrdošíjně dyspepsii by hlavní úkol symptomatický připadal. Avšak někdy se podaří i takovéto záhadné příhody rozluštit tím, že do podrobná zvyky nemocného, způsob práce, výživy, slovem různé detaily ze života sledujeme.“

Třeba tou „knihou, ve které je všechno“ bude internet. Ale kniha je KNIHA! Můžeme se jí dotýkat, hladit ji, mít radost z její sličnosti, vazby, písmen, obrázků. Každá kniha má svou vlastní vůni, zvláště nové knihy voní opojně. Kniha nehradí, je možné ji vzít do ruky, potěžit ji, mít ji. Internet do ruky vzít nelze. Třeba jednou...

Zůstaneme zatím na zemi. Ať tato kniha splní to, co jsme si předsevzali, tedy aby byla praktickou rukovětí se snadnou orientací.

Autoři